

Opinnäytetyö (YAMK)

Kestävä kiertotalous, tradenomi (Ylempi AMK)

2026

Nina Fahler

Kestävän kehityksen tavoitteet julkisen sektorin
kestävyysmurroksessa

– case Ekokompassi

Opinnäytetyö (YAMK) | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Kestävä kiertotalous, tradenomi (Ylempi AMK)

2026 | 55 sivua

Nina Fahler

Kestävän kehityksen tavoitteet julkisen sektorin kestävyysmurroksessa

- case Ekokompassi

Kestävien kuntien tulee turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvän elämän tasavertaiset mahdollisuudet planetaarisen kantokyvyn rajoissa. YK:n Agenda 2030 kestävän kehityksen tavoitteet toimivat lähtökohtana kuntien ja kaupunkien tavoitteissa. Päämäärä ei ole enää kovin kaukana; kuntien seuraava valtuustokausi on kriittinen agendan tavoitteiden saavuttamiseksi. Tämän toiminnallisen työn tarkoituksena oli selvittää, miten kestävän kehityksen tavoitteet ovat tulleet käytäntöön tutkimalla Ekokompassin toimintaa Turun kaupungin konserniyhteisössä. Turun kaupunki ei ole työssä toimeksiantajana.

Tutkimuksen viitekehyksenä toimivat julkishallinnon sisäiset vihreän siirtymän ympäristönhallintajärjestelmät ohjauskeinoina. Opinnäytetyön teoriaosuudessa keskityttiin selvittämään Suomessa yleisimmät ympäristönjohtamisjärjestelmät sekä syyt kevennettyjen ympäristönjohtamisjärjestelmien markkinajakoon.

Opinnäytteen tutkimusosassa selvitettiin, miten erilaiset ilmastotyökalut käytännössä toimivat osana Turun kaupungin ympäristötyötä. Tutkimuksessa hyödynnettiin avointa kyselyä kaupungin konserniyhteisöille, joilla on käytössä Ekokompassi. Tuloksena selvisi, että kaupungin ilmastotoimien tavoitteet ovat integroituneet onnistuneesti myös käytännön toimiin tutkittujen konserniyhteisöjen toiminnassa kestävän kehityksen ja Ekokompassin tavoitteiden mukaisesti.

Asiasanat:

kestävä kehitys, ympäristönhallintajärjestelmät, kestävyysmurros

Master's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Kestävä kiertotalous, tradenomi (Ylempi AMK)

2026 | 55 pages

Nina Fahler

Sustainable Development Goals in the sustainability transformation of the public sector

- Ekokompassi as a pathfinder

Sustainable municipalities must ensure equal opportunities for a good life for current and future generations within the limits of planetary well-being. UN Agenda 2030 for sustainable development serves as the starting point for the goals of municipalities and cities. The goal is no longer far away; the next municipal council term is critical for achieving the goals of the agenda. The purpose of this operational work was to investigate how the sustainable development goals have been implemented into practice by examining the operation of Ekokompassi in the group entities of the City of Turku. The City of Turku is not thesis commissioner.

The framework of reference for the research is the internal environmental management systems of the green transition in public administration as control tools.

The theoretical part of the thesis focused on investigating the most common environmental management systems in Finland and the reasons for the market division of the simplified environmental management systems. The research part of the thesis examined how different climate tools work in practice as part of the City of Turku's environmental work. The study utilized an open survey for the city's group entities that use Ekokompassi. The results showed that the goals of the city's climate actions have been successfully integrated into daily actions in the operations of the group entities studied in accordance with the goals of sustainable development and Ekokompassi.

Keywords:

sustainable development, environmental management systems, sustainability transformation

Sisältö

1 Johdanto	9
1.1 Tutkimuksen tavoite	9
1.2 Tutkimuksen menetelmät, rajaus ja viitekehys	10
2 Uusi julkisjohtaminen ja ympäristöjärjestöjen ympäristöjärjestelmät	12
2.1 Uusi julkisjohtaminen	12
2.2 Ympäristöjärjestöjen yhteiskunnallinen asema	13
2.3 Ympäristöjohtaminen- ja ympäristöjärjestelmät	14
2.3.1 EMAS, EMAS Easy ja ISO 14001-standardi	15
2.3.2 Kevennetyt ympäristönhallintajärjestelmät	15
2.3.3 Ekokompassi tausta, toimintaperiaatteet ja laajuus	16
3 Kestävä kehitys ja kestävyysmurroksen mittarit	19
3.1 YK:n kestävän kehityksen tavoitteet	19
3.2 Kestävän kehityksen tavoitteet Suomessa	21
3.3 Ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys	22
3.4 Ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen kestävyuden mittarit	23
3.4.1 Hiilijalanjälkilaskuri	23
3.4.2 Vapaaehtoiset päästöjen kompensointimallit	24
3.4.3 Vastuullisuusraportointi	25
4 Turun kaupungin kestävän kehityksen tavoitteet	27
4.1 Ekotuki	32
4.2 Sitoumus2050	32
5 Tutkimus ja sen tulokset	35
5.1 Tutkimuksen toteuttaminen	35
5.2 Kyselyn tulokset osakkuusyhtiöstä, Kaarea Oy:stä	36
5.2.1 Organisaation ekologisen vastuun mittarit	38
5.2.2 Organisaation taloudellisen vastuun mittarit	38
5.2.3 Organisaation sosiaalisen ja hallinnollisen vastuun mittarit	39
5.3 Kyselyn tulokset säätiöstä Forum Marinum -säätiö	41

5.3.1 Organisaation ekologisen vastuun mittarit	42
5.3.2 Organisaation taloudellisen vastuun mittarit	42
5.3.3 Organisaation sosiaalisen ja hallinnollisen vastuun mittarit	43
5.3.4 Tulosten analysointi	43
6 Johtopäätökset ja pohdinnat	46
6.1 Tulosten vaikuttavuuden arviointi	46
6.2 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi	47
Lähteet	48

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

Kuviot

Kuvio 1. YK:n kestävän kehityksen ekologiset tavoitteet. (United Nations Development Programme, ei pvm.)	20
Kuvio 2. YK: kestävän kehitykset taloudelliset tavoitteet. (United Nations Development Programme, ei pvm.)	20
Kuvio 3. YK:n kestävän kehityksen sosiaaliset tavoitteet. (United Nations Development Programme, ei pvm.)	20
Kuvio 4. YK:n kestävän kehityksen sosiaaliset tavoitteet. (United Nations Development Programme, ei pvm.)	28
Kuvio 5. YK:n kestävän kehityksen taloudelliset tavoitteet. (United Nations Development Programme, ei pvm.)	29
Kuvio 6. YK:n kestävän kehityksen ekologiset tavoitteet. (United Nations Development Programme, ei pvm.)	31

Käytetyt lyhenteet tai sanasto

Lyhenne	Lyhenteen selitys (Lähdeviite)
CO2-ekvivalentti	hiilidioksidiekvivalentti
CSRD	Kestävyysraportointidirektiivi
GHG	Green House Gas Protocol
EMAS-asetus	Eco-Management and Audit Scheme
ESG-raportointi	Vastuullisuusraportointi (Environmental, Social and Governance)
EU	Euroopan Unioni
ISO	International Standard Organization
SDG	Sustainable Development Goals
TE	Työ- ja elinkeinokeskus
TKI	Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta
VLR	Voluntary Local Report
WEF	World Economic Forum
WWF Suomi	World Wide Fund for Nature Suomi
YK	Yhdistyneet Kansakunnat

1 Johdanto

Ilmastonmuutoksen merkkejä, vaikkakaan ei vielä dramaattisia, saadaan Varsinais-Suomessa seurantatiedoilla varhaisista muuttolinnoista sekä sateisista talvista; ilmasto lämpenee ja sademäärä kasvaa. (Turun kaupunki, 2025.).

Ekosysteemipalveluiden vaarantuminen, sään ääri-ilmiöt ja kilpailu niukkenevista resursseista ovat ympäristökriisien suoria ja ketjuuntuvia vaikutuksia. Kestävyyssiirtymässä korostuvat vihreä siirtymä ja ekologinen jälleenrakennus. (Mäkelä ym.,2025). Kestävän kuntasuunnittelun tehtävänä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvän elämän tasavertaiset mahdollisuudet. YK:n Agenda 2030 kestävän kehityksen tavoitteet toimivat lähtökohdana kuntien ja kaupunkien strategisessa suunnittelussa. (Kuntaliitto, 2026.) Ympäristöhallintajärjestelmät ovat tärkeä keino tukemassa organisaatioita vihreässä murroksessa.

Opinnäytetyön teoriaosuus koostuu käytännön työkalujen esittelemisestä tavoitteiden saavuttamiseen, kuten ympäristöjohtamisjärjestelmät ISO 14001-standardi, EMAS, EMAS Easy, WWF Green Office. Suomessa kuntien peruspalveluyksiköissä on yleisesti käytössä ympäristöhallintajärjestelmä Ekokompassi toimistoissa ja tapahtumissa. Turun kaupungin ilmastotyössä Ekokompassi on yksi työkalu kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa.

Opinnäytetyön toiminnallinen osa koostuu ympäristöhallintajärjestelmänä toimivan Ekokompassin käyttäjäkokemuksista tutkittavissa organisaatiossa.

1.1 Tutkimuksen tavoite

Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia kestävän kehityksen työkaluja julkisen sektorin kestävyysmurroksessa.

Tutkimuksella pyritään vastaamaan seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

- 1) Miten kuntatasolla hyödynnetään ilmastotavoitteissa ympäristönhallintajärjestelmiä?
- 2) Miten Ekokompassi toteuttaa Turun kaupungin kestävän kehityksen tavoitteiden mukaista toimintaa?
- 3) Miten toimintaa voidaan kehittää?

1.2 Tutkimuksen menetelmät, rajaus ja viitekehys

Taustatietoa tutkimukselle on saatu dokumenttianalyysillä selkeän kokonaiskuvan luomiseksi Suomessa käytössä olevista ympäristönhallintajärjestelmistä sekä tutkimalla kunnille ja kaupungeille asetettuja YK:n kestävän kehityksen tavoitteita. Tutkimusanalyysin syventämiseksi lähetettiin kyselyt Turun kaupungin yksiköille, joilla on Ekokompassi ympäristönjohtamisjärjestelmänä. Turku-konserniin kuuluu noin 70 tytäryhteisöä, joista 24 on nimetty strategisiksi yhteisöiksi. Teemoittain jaetut, avoimet kyselyt lähetettiin kolmelle yksikölle, joilla on käytössään Ekokompassi ja vastaus saatiin kahdesta. Kyselyt Turun kaupungin yksiköille Ekokompassin käytöstä toivat kestävän kehityksen tavoitteet käytäntöön. Opinnäytetyössä näitä vastauksia käytetään tutkimusaineistona.

Tutkimusaineiston kartuttamiseksi kysyttiin Ekokompassin käyttöönoton vaikutuksia toimintaympäristössä sekä käyttäjäkokemusta. Vastauksia haettiin neljään tutkimuksen teemaan, jotka käsittelivät taustaa Ekokompassin valinnalle; yksiköiden ympäristötyötä ennen Ekokompassia ja sen käyttöönoton jälkeen sekä yksiköiden muita kestävän kehityksen tavoitteita.

Tutkimusmenetelmänä työssä olivat laadullinen dokumenttianalyysi lukuisine kirjallisine lähteineen sekä tutkimuksen kohteena oleville yksiköille lähetetty kyselylomake.

Tutkimus on rajattu ainoastaan julkisen sektorin toimijalle, ja viitekehyksenä toimivat YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, joita käytetään analysoitaessa Ekokompassin kriteerien toteutumista tutkittavissa Turun kaupungin yksiköissä.

Toisena viitekehyksenä toimii uuden julkisjohtamisen hierarkkisen ylhäältä alaspäin valtasuhteen sijaan kolmannen sektorin, ympäristöjärjestöjen, toiminta ympäristönhallintajärjestelmien sertifiointitahona.

2 Uusi julkisjohtaminen ja ympäristöjärjestöjen ympäristöjärjestelmät

Sitran Megatrendit 2026-selvityksen mukaan Suomi on haasteiden edessä yhteiskuntasektorilla, jossa pienet korjausliikkeet eivät enää riitä uudistumiseen. Yhtäaikaisten megatrendien paine, kuten ekologiset reunaehdot ja demokratian haasteet ovat jo korjausliikkeiden saavuttamattomissa; sen sijaan tarvitaan kokonaan uutta yhteiskuntasopimusta. Demokraattisen yhteiskunnan osapuolina toimivat julkinen valta, yritykset, työmarkkinajärjestöt ja yhdistykset pyrkimyksenä taata seuraavien sukupolvien oikeudet. (Heinonen & Kiiski-Kataja, 2026).

Tämän luvun tarkoituksena on tuoda esiin ympäristöjärjestöjen toimintaa suomalaisessa yhteiskunnassa sekä julkishallinnon yhteistyöverkostoja ympäristöjärjestöjen kanssa.

Maailmanlaajuisten kansalaisjärjestöjen ja valtioiden verkostojen yhteistyön yhtenä tärkeänä tarkoituksena on edistää ympäristönsuojelua ja luonnonvarojen kestäväää käyttöä. Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton Suomen IUCN-komitean jäseniin kuuluvat muun muassa Ympäristöministeriö, Suomen Luonnonsuojeluliitto sekä WWF Suomi. (Ympäristöministeriö, ei pvm.)

2.1 Uusi julkisjohtaminen

Julkishallinnon toimintaympäristön muuttuessa entistä monimuotoisemmaksi heikentyy sen kyky ohjata yhteiskuntaa ja sen toimijoita. Vartiaisen (ym.,2020) mukaan valtakunnalliselta tasolta valta on siirtynyt ylöspäin Euroopan unionille, alaspäin alueellisille toimijoille (kunnat ja kaupungit) sekä kolmannen ja neljännen sektorin toimijoille (järjestöt). Tällöin julkishallinnon roolina on käytännössä olla vain yksi toimija muiden verkostotoimijoiden joukossa, jossa verkostot voivat itseorganisoitua, ja hierarkkinen ylhäältä alaspäin johtaminen menettää merkityksensä. Oikeus- ja hallintoviranomaisena toimimisen sijaan on syntynyt ”eräänlainen yhteisluomisen areena”, jossa järjestöt, kunnat ja

kaupungit sekä yritykset jakavat resursseja ja kokemuksia. Ilmastonmuutos, globalisaatio ja viestinnän verkostoituminen lisäävät tarvetta tämänkaltaiselle rakenteelle, jotta saavutetaan kestävä kehityksen sosiaaliset, taloudelliset ja ekologiset tavoitteet. (Vartiainen ym., 2020.)

2.2 Ympäristöjärjestöjen yhteiskunnallinen asema

Suomella on pitkä historia kansalaisjärjestöjen toiminnasta jo 1800-luvun lopulta kansanliikkeiden ja kotiseutuyhdistysten muodossa. Ympäristöliikkeiden toiminta sai alkunsa 1960- ja 1970-luvulla kansalaisten kiinnostuksesta. Ympäristöjärjestöt voidaan luokitella laajemmin kansalaisjärjestöiksi, koska molemmat ovat yhteiskunnallisia toimijoita, jotka edistävät yhteistä etua paikallisella ja kansainvälisellä tasolla. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen linjaus ympäristöjärjestöjen erityisasemasta vaikuttajina demokraattisessa järjestelmässä on merkittävä. Yhteiskunnan rakenteellisen tason arvomaailman muutos hallinnosta hallintaan (government to governance) näkyy kansalaisten osallistamisen merkityksen lisääntymisellä ja sen tavoittelulla esimerkiksi lainsäädäntöuudistuksilla. (Raikas, 2026.)

Ympäristöä koskevassa päätöksenteossa mukana ovat myös muita sidosryhmiä, kuten eri teollisuuden alojen edustajat metsä-, kaivos- ja rakennusalaalta. Ympäristöjärjestöjen tarjoama kokemusperäinen tieto poikkeaa kuitenkin muiden sidosryhmien tarjoamasta tiedosta, joka painottuu omien arvojen ja kysymysten esilletuomiseen ja poikkeaa siten akateemisesta tutkimustiedosta tai teollisuuden alojen asiantuntijatiedosta. Järjestöjen osallistavassa demokratiassa onkin useimmiten kyse poliittisten päätöksentekojen muotoilusta sekä poliittisten haasteiden ratkaisusta; ympäristöjärjestöjen kohdalla ilmastonmuutoksen aiheuttamista globaaleista ongelmista tai uhista ympäristölle. (Raikas, 2026.)

Ympäristöjärjestöillä on vakiintunut asema yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa. Alueellisen ja paikallisen tason yhteistyö viranomaisten kanssa edistää ympäristönsuojelun tavoitteiden saavuttamisessa. Koska

ympäristöjärjestöjen toimintaa määrittää vapaaehtoistyö ja resurssien puute, alueellista ja paikallista viranomaisyhteistyötä tulisi lisätä. Ympäristöjärjestöistä on muotoutunut vakiintunut sidosryhmä osana yhteiskunnan toimintoja ja päätöksentekoa. (Raikas, 2026.)

2.3 Ympäristöjohtaminen- ja ympäristöjärjestelmät

Kaiken ympäristötyön keskeisenä ajatuksena on organisaation ympäristövastuu. Tällöin organisaatio sitoutuu kestävän kehityksen ja ympäristönsuojelun periaatteisiin tukemaan strategisia tavoitteita. Organisaation johdon hyväksymä, lainsäädäntöä noudattava ympäristöpolitiikka luo suuntaviivat toimivan ympäristöjärjestelmän toteuttamiselle ja ylläpidolle. Konkreettisia toimenpiteitä ovat investoinnit ympäristöystävälliseen teknologiaan energian ja raaka-aineiden säästämiseksi ja erilaisten ympäristön mittaamiseen käytettyjen laskurien käyttö päästöjen vähentämiseksi. Ympäristövastuun kartoituksessa huomioidaan mahdolliset esteet ja riskit tavoitteiden saavuttamiselle. (Laatupankki, 2026.)

Onnistunut ympäristöjohtaminen edistää toiminnan kustannussäästöjä ja kiertotalouden mukaisia hyötyjä. EU-direktiivi tai kansalliset lait voivat kuitenkin vaatia tuotteelta tai palvelulta turvallisuusstandardien täyttämistä, jolloin viranomaisen voi lailla asettaa kansainvälisen ISO-standardin käytön pakolliseksi. Vastuullisuuden mittaamiseksi ja raportoimiseksi on erilaisia sertifikaatteja, indikaattoreja sekä laskennan välineitä. Ympäristöjärjestelmän tuloksia raportoidaan viranomaisille ja sidosryhmille, ja ne voidaan liittää osaksi vastuullisuusraporttia ulkoisessa viestinnässä ja markkinoinnissa. (Suomen ympäristökeskus, 2022.)

Ympäristöjohtamisjärjestelmien kehitys on pitkälti seurannut Euroopan Unionin lainsäädännön kehitystä. Vuonna 1993 annettu EU:n komission EMAS-asetus (Eco-Management and Audit Scheme) toimi pioneerina ympäristöhallintajärjestelmille, keskeisintä järjestelmässä oli ympäristövaikutusten arviointi ja raportointi. ISO-organisaatio lanseerasi

vuonna 1996 ympäristöjärjestelmä ISO 14001-standardin ja EMAS-asetuksesta päivitettiin uusi, ISO 14001-standardiin perustuva versio vuonna 2009. (European Commission, ei pvm.)

2.3.1 EMAS, EMAS Easy ja ISO 14001-standardi

EMAS perustuu EU:n asetukseen ja koostuu nykyisin ISO 14001-standardin mukaisesta ympäristöjärjestelmästä ja ympäristöraportista eli EMAS-selonteosta. EMAS-järjestelmässä organisaatio sitoutuu ympäristölainsäädännön noudattamiseen sekä julkiseen raportointiin ympäristöasioista. (Suomen ympäristökeskus, 2022.)

EMAS Easy on pk-yrityksille suunnattu, kevennetty versio EMAS-järjestelmästä. Järjestelmä noudattaa samoja EMAS-säännöksiä ja perustuu ekokartoituskonseptiin. Järjestelmä ei ole laajalti käytössä Suomessa. (European Commission, 2007; European Commission, 2005.)

ISO 14001-standardi on maailman tunnetuin ja käytetyin ympäristönhallintajärjestelmä. Standardi on käytössä kaikilla toimialoilla pk-yrityksistä suuriin teollisuusyrityksiin. Tarkkojen ympäristötuloksien määrittämisen sijaan huomioidaan yrityksen erityispiirteet ja toiminnan laajuus. Kartoituksessa tunnistetaan riskienhallinta sekä investoinnit ympäristöystävälliseen teknologiaan. (Laatupankki, 2026.)

Turun kaupungin infrastruktuuri- ja palvelulaitoksia, joilla on käytössä ISO 14001-järjestelmä, ovat esimerkiksi Turun Energia, Turun Satama ja Turun seudun puhdistamo Oy.

2.3.2 Kevennetyt ympäristönhallintajärjestelmät

Myös julkishallinto on osallistunut kevennettyjen ympäristönjohtamisen työkalujen kehittämiseen:

- Vuosina 2006–2013 käytössä oli pk-yrityksille suunnattu, kevennetyn ympäristönjohtamisen hanke nimeltään EcoStart, mutta hankerahoituksen loputtua hanke lopetettiin. (EcoChange, 2022)
- EcoStart-hanketta olivat kehittäneet TE-keskukset ja muut toimijat. (Jyväskylän yliopisto, Agora Center. (2007)
- Ekokompassia on ollut kehittämässä 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen puolivälistä lähtien Helsingin Seudun Ympäristökeskus (HSY). (EcoChange, 2022.)
- Vuonna 2018 hallinnointi siirtyi Suomen Luonnonsuojeluliitto Kinos Oy:lle, jolloin sen toiminta laajeni valtakunnalliseksi. (Helsingin kaupunki, 2021).

Muiden kevennettyjen ympäristönjohtamisjärjestelmien, käytännössä WWF Green Officen ja Ekokompassin, käyttö yleistyi 2010-luvulla. (WWF Suomi, 2022; Ekokompassi ei pvm.)

WWF Green Office ympäristöjärjestelmä ja sertifikaatti on ollut pisimpään, yli 20 vuoden ajan, mukana kehittämässä suomalaisten organisaatioiden ympäristövastuuta. Järjestelmänä se on kevennetty malli ISO-standardista samankaltaisella laatu- ja auditointijärjestelmällä. (WWF Suomi, ei pvm.) Vuonna 2024 mukana oli melkein 200 organisaatiota (WWF Suomi, 2024). Julkishallinnon asiantuntijaorganisaatiot, kuten Valtionkonttori ja Ympäristöministeriö, ovat Green Office sertifikaatin haltijoita. (WWF Suomi, ei pvm.)

2.3.3 Ekokompassi tausta, toimintaperiaatteet ja laajuus

Suomen Luonnonsuojeluliitto Kinos Oy:n hallinnoima Ekokompassi ympäristönjohtamisjärjestelmä perustuu kansainväliseen ISO 14001-standardiin, mutta on järjestelmää keveämpi ja käytännönläheisempi versio. Ekokompassia käyttää noin 700 organisaatiota ja yhteisöä. Ekokompassi tarjoaa organisaation käyttöön oman asiantuntijan, joka käyttää arvioinnissaan järjestelmän kymmentä kriteeriä. Ympäristöohjelma sisältää käytännön

tavoitteet ja toimenpiteet ympäristövaikutusten vähentämiseksi. Tunnuslukuja, kuten kierrätysastetta, seurataan ohjelman edetessä Oma Ekokompassi - verkkopalvelusta. Ympäristöohjelma sisältää konkreettisia tekoja, jotka laaditaan osaksi jokapäiväistä työtä ja rutiineja. Hiilijalanjälkilaskurissa käytetyt päästökertoimet ovat ajantasaisia ja ohjeistukset ovat selkeitä, mikä tekee strategisesta ilmastotyöstä ja vuosiraportoinnista helppoa. (Ekokompassi, ei pvm.)

Ekokompassin kymmenen kriteeriä ovat:

- ympäristöasioiden hallinnan nykytilan kartoitus
- merkittävimpien ympäristövaikutusten tunnistaminen
- toimintaa koskevan ympäristölainsäädännön ja -määräysten noudattaminen
- toimintatavat ympäristöasioiden asianmukaista hoitamista varten
- ympäristöohjelma, joka sisältää tavoitteet ja toimenpiteet ympäristövaikutusten vähentämiseksi
- vuosittainen raportointi ympäristöohjelman toteutumisesta ja tunnusluvuista
- sitouttaa organisaation johto ympäristötyöhön
- toiminnan arviointi ja kehittäminen sisäisten auditointien avulla sekä ulkoisen auditoinnin hankkiminen kolmen vuoden välein
- henkilöstön ohjeistuksen ottaa ympäristöasiat huomioon toiminnassaan
- ympäristötyöstä julkisesti viestiminen (Ekokompassi, 2025)

Koko organisaatio sitoutetaan ympäristötyöhön ottamalla ympäristöasiat osaksi päätöksentekoa sekä nimeämällä Ekokompassi-yhteyshenkilö. Auditoinnissa arvioidaan ympäristöohjelman kriteerien täyttymistä ja sertifikaatti myönnetään hyväksytyin auditoinnin jälkeen kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Ympäristöohjelman toteutuminen raportoidaan vuosittain; Oma Ekokompassiin tallennetaan myös suunnitelmat ja toimenpiteet sisäiselle viestinnälle. Ulkoinen viestintä on huomioitu erillisellä viestintäoppaalla sekä materiaaleilla, joita organisaatio voi käyttää vastuullisuusviestinnässään. Ekokompassin hinnoittelu vaihtelee organisaation liikevaihdon mukaan (mikro-, perus-, ja laajaluokat);

julkinen sektori ja säätiöt on hinnoiteltu mikrotason mukaan. (Ekokompassi, 2023.)

3 Kestävä kehitys ja kestävyysmurroksen mittarit

Tutkimuksen tarkoituksena on tuoda esiin YK: kestävän kehityksen maailmanlaajuiset tavoitteet ja tuoda ne kuntatasolla Turun kaupungin tavoitteina. Tavoitteet on asettanut valtioiden välinen, maailmanlaajuinen järjestö Yhdistyneet kansakunnat ja ne ovat Euroopan Unionin keskeisenä kestävän kehityksen tavoitteena. EU:n vihreä siirtymä toimii osana Agenda 2030 täytäntöönpanoa. Vihreän kehityksen ohjelman päätavoite on Euroopan ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä. Avainasemassa ovat vihreään teknologiaan investointi talouden vauhdittamiseksi, liikenteen ja teollisuuden kehittäminen ympäristön kannalta kestävämmäksi sekä saasteiden vähentäminen. Suomessa tavoitteita koordinoi valtioneuvosto, ja Kestävän kehityksen toimikunta tuo strategiset tavoitteet kuntatasolle. (Ulkoministeriö, 2020.)

Tutkimuksen viitekehityksenä toimivat YK:n Agenda 2030 kestävän kehityksen tavoitteet luovat toimivan toimintamallin ympäristötyölle. Kestävän kehityksen tavoitteet tähtäävät maailmanlaajuiseen köyhyyden poistamiseen, planeetan suojelemiseen sekä rauhan ja hyvinvoinnin turvaamisen vuoteen 2030 mennessä. (Ulkoministeriö, 2020.)

3.1 YK:n kestävän kehityksen tavoitteet

Kestävän kehityksen 17 tavoitetta jaetaan kolmeen peruspilariin: ekologisiin, taloudellisiin ja sosiaalisiin tavoitteisiin. (Valtioneuvoston kanslia, ei pvm.).

Ekologisia tavoitteita ovat

Kuvio 1. YK:n kestävän kehityksen ekologiset tavoitteet. (United Nations Development Programme, ei pvm.)

Taloudellisia tavoitteita ovat

Kuvio 2. YK: kestävän kehityksen taloudelliset tavoitteet. (United Nations Development Programme, ei pvm.)

Sosiaalisia tavoitteita ovat

Kuvio 3. YK:n kestävän kehityksen sosiaaliset tavoitteet. (United Nations Development Programme, ei pvm.)

Tavoitteet ovat samat kaikille valtioille, vaikka niiden painopisteet vaihtelevat maan kehitystasosta riippuen. Pää tarkoituksena on huomioida tavoitteiden keskinäisriippuvuus, sillä ekologista, sosiaalista ja taloudellista kestävyyttä tulee tarkastella yhdessä. Tavoitteita edistäessä arvioidaan toimenpiteiden vaikutukset muihin tavoitteisiin. (Valtioneuvoston kanslia, ei pvm.).

Tavoitteen puoliväli on ylitetty niiden asettamisesta vuonna 2015, ja arvion mukaan vain maailmanlaajuisesti 15 prosenttia tavoitteista saavutetaan vuoteen 2030 mennessä. Erityisesti koronapandemian sekä muiden maailmanlaajuisten kriisien vuoksi tavoitteista ollaan jäljessä ja niistä on menty jopa taaksepäin matalan tulotason kehitysmaissa. Tavoitteiden toteutumista on seurattu yli 200 mittarin avulla valtioiden omien kansallisten indikaattoreiden lisäksi, mutta niiden saavuttaminen vuoteen 2030 mennessä vaatii entistä laajempia ja nopeampia toimia. (Ulkoministeriö, 2020.)

Kestävän kehityksen tavoitteet ovat kestävyysmurroksen työkaluja kuvaamalla, miten järjestelmiin voi ja kannattaa vaikuttaa aikaansaadakseen olennaisen muutoksen. Siksi jo aiheutettujen haittojen korjaamisen sijaan pitäisi paneutua järjestelmän juurisyihin eli kestäättömyyttä ylläpitäviin rakenteisiin. Kestävyysmurros on järjestelmien kokonaisvaltaista muuttamista, jotta haitalliset ympäristövaikutukset saadaan pienemmiksi. (Jyväskylän yliopisto, 2024.)

3.2 Kestävän kehityksen tavoitteet Suomessa

Suomen kestävä kehityksen toimikunnan tehtävänä on kansallisesti toteuttaa Agenda 2030 tavoitteita. Toimikuntaan kuuluvat suomalaisen yhteiskunnan keskeiset toimijat valtion johdosta elinkeinoelämän verkostoihin (esimerkiksi Kaupan liitto, Teknologia- ja energiateollisuus ry) sekä työmarkkina- ja kansalaisjärjestöistä tutkimus- ja koulutusorganisaatioihin. Tavoitteiden edistymisestä Suomi on ollut neljänä vuotena peräkkäin tällä vuosikymmenellä ensimmäisellä sijalla. Vahvuusalueita ovat naisten ja tyttöjen oikeuksien ja aseman parantaminen sekä tasa-arvon, koulutuksen, teknologian,

digitalisaation ja innovaatioiden edistäminen. Kehitettävää löytyy kestävämpien kulutus- ja tuotantomallien luomisessa sekä ilmastonmuutoksen tavoitteissa. (Ulkoministeriö, 2020.)

3.3 Ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys

Ekologisen kestävyuden mittarina on ihmisen taloudellinen ja aineellinen sopeutuminen ilmaston tuomiin muutoksiin sekä luonnon kestokyvyn eli biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemin toimivuuden säilyttäminen. Luonnonvarojen ylikulutus on keskeinen syy luontokadolle ja ilmastonmuutokselle, nykyisellä kulutustasolla tarvittaisiin toinen maapallo tuottamaan jo käytetyt luonnonvarat. Suomen ylikulutus suhteutettuna on jo nelinkertainen. (WWF Suomi, 2023.) Ekologisen kestävyuden kannalta keskeistä on varovaisuusperiaatteen noudattaminen. Sen mukaan ympäristön tilan heikkenemistä estävien toimien lykkäämistä ei voi perustella tieteellisen näytön puuttumisella. Riskien, haittojen ja kustannuksien arvioimisen jälkeen noudatetaan aiheuttaja maksaa -periaatetta, eli ympäristökustannukset peritään taholta, joka on ne aiheuttanut. (Ympäristöministeriö, 2023.)

Luonnon monimuotoisuus on häiriintynyt luonnonsuojelusta huolimatta globaalilla tasolla. Arviolta yli puolet maailman bruttokansantuotteesta on riippuvainen luonnon tarjoamista palveluista, ja Maailman talousfoorumi WEF on tunnistanut sen yhdeksi suurimmaksi talouden uhkatekijäksi. Luontokadolla on välilliset vaikutukset arvoketjujen kautta koko liiketoimintaan. Keskeiset liikkeelle panevat voimat luontokadolle ovat maankäytön muutos, kasvihuonekaasupäästöt, saasteet, luonnonvarojen ylikäyttö sekä vieraslajien leviäminen. EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteena on pysäyttää luontokato vuoteen 2030 mennessä, mihin pyritään vihreän siirtymän sääntelyllä. (Greenstep, 2024.)

Taloudellinen kestävyys mahdollistaa sisällöltään ja laadultaan tasapainoisen kasvun ilman pitkän aikavälin velkaantumista tai varantojen hävittämistä. Kestävää taloutta vaalitaan siihen pitkäjänteisesti tähtäävällä kestävällä

talouspolitiikalla. Näin saavutettu taloudellinen kestävyys auttaa kohtaamaan yhteiskunnan taloudellisia haasteita, kuten kasvavat sosiaaliturva- ja terveysmenot, luoden perustaa sosiaaliselle kestävyydelle.

(Ympäristöministeriö, 2023.)

Ympäristöministeriön vuosittaisen katsauksen mukaan sosiaalisessa ja kulttuurisessa kestävyudessa keskeisenä kysymyksenä on taata hyvinvoinnin edellytysten siirtyminen sukupolvelta toiselle. Haasteet, kuten väestönkasvu, ruoka- ja terveydenhuolto sekä koulutuksen järjestäminen, ovat myös kansainvälisiä sosiaalisen kestävyuden haasteita. Kestävä kehitys edistää kansalaisten hyvinvointia. (Ympäristöministeriö, 2023.)

3.4 Ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen kestävyuden mittarit

Ekologisen kestävyuden edistymistä organisaatioissa kuvataan erilaisilla mittareilla, joilla arvioidaan luonnonvarojen käyttöä. Mittareita ovat esimerkiksi erilaiset laskurit, kuten hiilijalanjälki, hiilikädenjälki, luontojalanjälki sekä ilmasto- ja kulutustapalaskurit. Mittareiden tuloksia raportoidaan vastuullisuusraporteissa.

3.4.1 Hiilijalanjälkilaskuri

Hiilineutraaliuden tavoitteena on tuottaa vain sen verran päästöjä ilmakehään, kun niitä pystytään sitomaan. Organisaation hiilijalanjälki lasketaan GHG-protokollan (Green House Gas) mukaisesti laskemalla suorat ja epäsuorat vaikutukset ilmaston lämpenemiseen. Näin luodaan perusta ilmastotavoitteille hiilineutraaliuskartan avulla, jolla suunnitellaan toimenpiteet päästöjen ja muiden negatiivisten ympäristötavoitteiden pienentämiseksi. (Greenstep, 2026).

Arvoketjujen päästöt jaetaan luokkiin (Scope 1, 2 ja 3) riippuen niiden toiminnallisuudesta. Ensimmäisessä luokassa ovat organisaation suorat päästöt, jotka syntyvät omasta energiantuotannosta tai omista ajoneuvoista, luokkaan kaksi sisällytetään ostetun energian tuotannon päästöt ja luokkaan

kolme kaikki epäsuorat päästöt lähteistä, joita organisaatio ei omista. (Karppinen, 2022).

Hiilijalanjalanjätkilaskennassa päästöt ilmoitetaan hiilidioksidiekvivalentteina (CO₂-ekvivalentteina, CO₂e), johon lasketaan kaikkien eri kasvihuonekaasujen, kuten hiilidioksidin, metaanin, dityppioksidin, otsonin ja vesihöyryn ilmastoa lämmittävä vaikutus vastaamaan hiilidioksidin vaikutusta. Hiilidioksidilaskennan tavoite on organisaation päästöjen vähentäminen, mutta tavoitteissa tulisi huomioida, mitkä päästöt kannattaa laskea. Olennaisuutta arvioidessa punnitaan vaihtoehdot esimerkiksi organisaation merkittävimpien päästölähteiden tai pelkästään tietyn arvoketjun luoman päästöjen välillä. Laskennan tuloksista viestiessä saadaan vertailukelpoista tietoa suhteuttamalla tiedot toimialan yleiseen tasoon. (Karppinen, 2022)

3.4.2 Vapaaehtoiset päästöjen kompensointimallit

Pääperiaatteena päästöjen kompensoinnissa on siis yrittää tehdä ilmacehästä neutraalia. Teoriassa kasvihuonekaasut leviävät tasaisesti ilmacehään ja yhdessä paikassa syntyviä päästöjä pitäisi pystyä kompensoimaan jossain muualla, joko sitomalla hiilidioksidia ilmacehästä tai päästöjen vähennyksellä. Vapaaehtoisessa päästökompensaatioissa toisen toimijan tekemästä päästövähennyksestä tai hiilensidonnasta maksetaan, jotta vastineena saadaan pitää ilmastovaikutusta omana. (Finnwatch, 2021).

Ekologinen kompensaatio on vapaaehtoista ja perustuu luonnonsuojelulakiin (9/2023). Päätaoiteena on luonnon kokonaisheikentymättömyys, jossa luonnon monimuotoisuus ei vähene ihmisen toiminnan seurauksena. Luonnon monimuotoisuutta ovat luontotyypit, elinympäristöt ja lajit. Aiheutetut haitalliset luontovaikutukset kompensoidaan vahvistamalla luonnonarvoja jollain toisella alueella. Käytännössä kompensaatio toteutetaan hyvitysalueella luonnonarvoja tuottamalla (ennallistamisella) ja sitä seuraavalla hyvitysalueen suojelulla. Alueita voidaan kompensaatioissa myös suojella ilman ennallistamistoimia. (Jyväskylän yliopisto, 2024).

Vapaaehtoisten ekologisen kompensaation ja hiilikompensaatioiden markkinat eroavat toisistaan toimintaperiaatteiltaan. Hiilinielujen markkinoilla hiilikompensaatioilla hyvitetään tehtyjä päästöjä joko rahoittamalla päästöjen vähentämistä tai hiiltä sitovia hankkeita. Kompensoitava hiilinielu voi olla kaikkialla maailmassa. Ekologisessa kompensaatiossa taas luontoarvoja hyvitetään luonnonarvoja ennallistamisella tai luonnonarvojen suojelulla paikallisesti tai alueellisesti, ja hyvittäminen tapahtuu lähellä luontohaittoja. (Jyväskylän yliopisto, 2024).

3.4.3 Vastuullisuusraportointi

Ilmastonmuutosta on vaikea ottaa kokonaisvaltaisesti haltuun, vaikka siitä on tuotettu valtavasti tietoa. Ilmastokriisiä koskevan tiedon välittämisessä vastuullinen viestintä on tärkeää, koska se on ilmiönä laaja ja monimutkainen. (Eräranta & Penttilä, 2021, s. 30.) Kestävyysmurroksen mukanaan tuomat muutokset näkyvät EU:n vihreän siirtymän ohjelmassa uusina raportointivaatimuksina. EU:n yritysvastuuraportointistandardin mukaan raportoidessaan yritys laatii suunnitelman, miten liiketoimintamalli ja strategia sopivat yhden maapallon rajoihin. (WWF Suomi, 2023.) Vaikka kestävyysraportointidirektiivin eli CSRD-kestävyysdirektiivin mukainen vastuullisuusraportointi on lakisäätöistä ainoastaan suurimmille yhtiöille ja pörssiyrityksille, usein edellytetään niiden alihankintaketjuun kuuluvia yrityksiä myös raportoimaan oman vastuullisuustyön keskeisistä asioista (Mannila, 2025).

Osana vastuullista viestintää ESG-raportointi (Environment, Social, Governance) tuo tulokset hiilijalanjäljen mittauksista ja kompensoinneista, henkilöstön kehitysohjelmien mittareista, ilmoituskanavan (whistlerblower) käytöstä, hankintojen vastuullisuuden todentamisesta sekä erilaisten riskienhallinnan ja taloudellisen toiminnan tehokkuuden mittareista vastuullisuusraporttiin. (Mannila, 2025.) Lainsäädännössä edellytetään ainoastaan vastuullisuustietojen esittämistä, mutta aihealueita tai raportoinnin muotoa ei ole esitetty. Vastuullisuusraportti voi olla osio toimintakertomuksessa

tai omana erillisenä vastuullisuus selvityksenään. (Työ- ja elinkeinoministeriö, ei pvm.)

4 Turun kaupungin kestävän kehityksen tavoitteet

YK:n Agenda 2030 kestävän kehityksen tavoitteille on asetettu kansalliset painopisteet ja toimenpiteet sekä seuranta- ja arviointijärjestelmät. Tavoitteet ovat mukana kunnissa ja kaupungeissa osana ilmastotyötä ja kytkeytyvät lähes kaikkiin tavoitteisiin. Ilmastonmuutos tuo mukanaan kestävän kehityksen haasteita Suomen kaupungeille ja kunnille esimerkiksi puhtaan veden, energian, jätehuollon ja kestävän liikenteen järjestämisessä. (Kuntaliitto, 2026.)

Turun kaupungin ilmastosuunnitelma toimii tiekarttana ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja siihen sopeutumisessa. EU:n ilmastomallin mukainen ilmastosuunnitelma vuodeksi 2029 hyväksyttiin jo vuonna 2018, jossa määriteltiin ilmastopolitiikan toimintalinjat ja välitavoitteet vuosille 2021 (jo toteutunut tavoite), 2025 ja 2029 sekä kehityspolun vuoteen 2035 asti. (Turun kaupunki, 2022.)

Tavoitteena on myös ”Hiilineutraali Turku vuoteen 2029 mennessä”, samana vuonna, jolloin kaupunki täyttää 800 vuotta. Tavoitteisiin päästään kestävän ilmastopolitiikan keinoilla:

- panostamalla uusiutuvaan energiaan ja kestävään kaupunkirakenteeseen,
- tuomalla ilmastonäkökulmia alueen koulutukseen,
- kannustamalla yrityksiä vastuulliseen tutkimus- ja kehittämis- ja innovaatiotoimintaan (TKI),
- kestävien hankintojen ja investointien kautta,
- hiilinielujen vahvistamisella, vähähiilisellä liikkumisella ja kiertotaloudella.

Kaupungin ilmastobudjetissa varmistetaan, että konserniyhteisöiden investoinnit ovat kaupunkistrategian mukaiset ilmasto- ja ympäristötavoitteiden osalta.

Hankkeet tarkastetaan niiden koko elinkaaren ajalta huomioiden kustannusten lisäksi myös ilmastovaikutukset. (Turun kaupunki, 2022.)

Turku toimii osana kansainvälisiä ilmastoverkostoja, ja on mukana EU:n sadan hiilineutraalin kaupungin missiossa. Paikallisesti eli yhdessä kaupunkilaisten, järjestöjen ja yritysten kanssa on muodostettu ilmastojoukkue, joka ilmastotyön verkostona tuo tavoitteet ruohonjuuritasolle. Ilmastoteot uutisoidaan kaupungin verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa. (Turun kaupunki, 2022; Turun kaupunki 2025.)

Agenda 2030:n 17 kestävän kehityksen tavoitteet ovat perustana kaupunkisuunnittelulle. Raportointia on tehty vuodesta 2020, ja vuosien 2022–2024 paikallistason toimenpiteet on raportoitu vuoden 2025 VLR-raportissa (Voluntary Local Review). (Turun kaupunki, 2025.)

Turun kaupungilla on strategiset tavoitteet jokaiselle 17 kestävän kehityksen tavoitteelle. Tutkimukseen on tuotu ainoastaan tutkimuskohteena olevien yksiköiden kestävän kehityksen tavoitteita. Sosiaalisia tavoitteita näistä ovat 2, ei nälkää ja 16, rauhaa ja oikeudenmukaisuutta.

Kuvio 4. YK:n kestävän kehityksen sosiaaliset tavoitteet. (United Nations Development Programme, ei pvm.)

Tavoitteessa 2 pyritään parantamaan ravitsemusta ja ruokaturvaa panostamalla kestäviin ruokapalveluratkaisuihin sekä tarjoamalla ravitsemussuositusten mukaisia aterioita. Keinot toimivat esimerkkinä ekologisen kestävyden ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden yhdistämisessä. Menetelmiä tavoitteen saavuttamiseen ovat esimerkiksi

- terveellisen kouluruokailun kehittäminen, kasvisruokavaihtoehdon lisäys ruokatarjonnassa sekä ruokahävikin vähennys esimerkiksi jakamalla koulujen ylijäämäruokia

- Varsinais-Suomen alueen ruoka-avun toiminnan koordinointi yhteistyössä ruoka-aputoimijoiden, seurakuntien, hyvinvointialueiden, oppilaitosten ja yritysten kanssa tehokkaampien ruuanjakelumallien saavuttamiseksi (Turun kaupunki, 2025.)

Tavoitteessa 16 edistetään rauhanomaisia yhteiskuntia ja taataan kaikille pääsy oikeuspalveluiden pariin rakentamalla tehokkaita ja vastuullisia instituutioita.

Tavoitteet saavutetaan toimilla, joissa

- Kaupungin Voluntary Local Report-mittarit mahdollistavat kestävän kehityksen tavoitteiden seurannan ja niiden vaikuttavuuden arvioinnin
- Päätöksenteon avoimuutta tukemaan on kehitetty tiedolla johtamisen käytäntöjä, jotka perustuvat ajantasaiseen ja tarkkaan tietoon
- Turku edistää lähidemokratiaa, jossa asukkailla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa.

Taloudellisia tavoitteita ovat tavoitteet 7 edullista ja puhdasta energiaa, 8 ihmisarvoista työtä ja talouskasvua, 11 kestävät kaupungit ja yhteisöt sekä tavoite 17 yhteistyö ja kumppanuus.

Kuvio 5. YK:n kestävän kehityksen taloudelliset tavoitteet. (United Nations Development Programme, ei pvm.)

Tavoitteen 7 päämääränä on varmistaa kaikille edullinen, luotettava, kestävä ja uudenaikainen energia. Sen saavuttamiseksi

- Kaupungin energiantuotantolaitokset ovat keskeisessä roolissa ilmastotavoitteissa, joissa tuetaan kestävää ja puhdasta energiantuotantoa

- uusia energiamuotoja hyödynnetään julkisessa liikenteessä, kuljetuksissa ja kiinteistöissä
- Turun Energia toimii keskeisessä roolissa ilmastotavoitteiden saavuttamisessa; kestävään energiantuotantoon yhtiöllä on oma ilmasto- ja ympäristöohjelma
- Kaupungin strategiset yhteisöt ovat myös sitoutuneet Turun ilmastotavoitteisiin. (Turun kaupunki, 2025.)

Tavoitteessa 8 pyritään edistämään kaikkia koskevaa kestävää talouskasvua, täyttä ja tuottavaa työllisyyttä sekä työpaikkoja. Tavoitteen saavuttamiseksi

- Kaupunki toimii merkittävänä työllistäjänä vastuullisella henkilöstöpolitiikalla sekä strategisilla hankinnoilla
- Kaupungin työllisyyspalvelut ja Business Turku tarjoavat turkulaisille urasuunnittelua sekä työnhakuun että koulutukseen liittyvää ohjausta ja palveluita uusien työpaikkojen syntymiseksi. (Turun kaupunki, 2025.)

Tavoitteella 11 varmistetaan turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat. Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi aikaansaadaan

- Kaupunki- ja liikennesuunnittelulla, kuten aluesuunnittelu ja kehittämällä joukkoliikennettä
- Pyöräily- ja kävelyreittien vahvistamisella sekä hulevesien hallinnalla ilmastonmuutoksen vaikutusten ehkäisemiseksi
- Kestävän kaupunkirakennetta huomioiden alueen kasvun suuntaamisella keskustaan ja joukkoliikenteen pääreittien varsille (Turun kaupunki, 2025.)

Tavoitteessa 17 edistetään kestävä kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta.

Keskeisintä tavoitteen saavuttamisessa on

- Turun kaupunkiseudun yhteistyö sekä kumppanuuksien rakentaminen aktiivisesti tiiviillä yhteistyöllä paikallisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla

- Seututasolla Varsinais-Suomen kuntien kanssa yhteistyö keskittyy ilmastotoimiin, liikennejärjestelmien kehittämiseen ja vesihuollon parantamiseen
- Osallistuminen EU-rahoitteisiin hankkeisiin tukemaan alueellista kehitystä ja kestävää innovaatiotoimintaa (Turun kaupunki, 2025.)

Ekologisia tavoitteissa yksiköissä ovat 12 vastuullista kuluttamista sekä 13 ilmastotekoja.

Kuvio 6. YK:n kestävän kehityksen ekologiset tavoitteet. (United Nations Development Programme, ei pvm.)

Tavoitteessa 12 pyritään varmistamaan kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys. Suurin osa Turun kaupungin hankinnoista keskittyy palveluihin, joissa noudatetaan kestävän kehityksen periaatetta huomioimalla ympäristö ja sosiaalinen vastuu.

Tavoitteissa

- Hankintastrategialla ohjataan hankintoja vastuullisempiin toimintamalleihin huomioimalla ympäristöystävällisyys, kiertotalous ja päästöjen vähentäminen.
- panostetaan energiatehokkaisiin ratkaisuihin hiilijalanjäljen pienentämiseksi. Merkittävin hiilijalanjälki syntyy kuitenkin rakentamisesta ja rakennusten energiankulutuksesta
- kasvatetaan vastuullisuustietoutta kaupungin asukkaiden sekä työntekijöiden keskuudessa
- Kaupungin työntekijöille on järjestetty ”Vastuullinen hankkija” -koulutusta vastuullisuuden huomioimiseen hankinnoissa. (Turun kaupunki, 2025.)

Tavoitteessa 13 painotetaan kiireellisyyttä toimissa ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan. Turun kaupungin tavoitteena on olla hiilineutraali (hiilidioksidipäästöjä tuotetaan yhtä paljon kuin niitä sidotaan) vuoteen 2029 mennessä. Suurimmat päästövähennykset on saavutettu siirtymällä fossiilisista polttoaineista uusiutuvaan energiaan. Yritysten, järjestöjen ja kansalaisten oma yhteistyöverkosto, ilmastojoukkue edistää tavoitteita kaupungin hiilineutraaliuden saavuttamiseksi.

Tavoitteisiin päästään seuraamalla

- hiilineutraaliustavoitteita, jotka on kirjattu ilmastobudjettiin
- investointien vaikuttavuutta
- ja edistämällä ilmastotavoitteita maankäytön, rakentamisen, liikenteen ja energiatehokkuuden ratkaisuissa (Turun kaupunki, 2025.)

4.1 Ekotuki

Sertifioidun ympäristöhallintajärjestelmän sijaan monissa kaupungeissa ja kunnissa on käytössä Ekotuki-toimintamalli. Ekotuki tuo ympäristötietoisuutta työpaikoille ja edistää ympäristövastuuta. Ekotukitoimintaa on koordinoitunut Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut vuodesta 2006. Malli syntyi kaupungin ekologisen kestävyuden ohjelman toimenpiteenä ja sen avulla organisaation strategiat, ympäristöpolitiikka ja ympäristöohjelmat on saatu konkreettisiksi toimiksi työntekijätasolle. (Helsingin seudun ympäristöpalvelut, ei pvm.). Turun kaupungilla oli Ekotuki käytössä yli kymmenen vuotta, mutta kaupunki on sen sijaan siirtynyt kouluttamaan ilmasto- ja luontotyön agentteja työyhteisöissä. (N. Ruuska, henkilökohtainen tiedonanto, 23.2.2026).

4.2 Sitoumus2050

Osana kestävä kehityksen toimikunnan (kts. luku 3.2) yhteiskuntasitoumusta, jossa sovitaan yhteisistä toimintatavoista ja tavoitteista, julkishallinto edistää yhdessä muiden toimijoiden kanssa kestävä kehityksen tavoitteita. Suomen

kansallisen kestävän kehityksen toimikunta kehittämä Sitoumus2050 on vapaaehtoinen ja ilmainen työkalu organisaatiolle kestävyystyöhön. Sopimukset tehdään valtion ja elinkeinoelämän välillä tai julkisen sektorin välillä.

(Valtioneuvoston kanslia, ei pvm.).

Sitoumuksilla toimitaan Agenda 2030 kestävän kehityksen toimintaohjelman puitteissa. Toimenpideohjelman toimeenpanijana on Valtionhallinto ja sitoumukset tehdään Sitoumus2050.fi-palvelussa. Sitoumus on julkinen, ja kestävän kehityksen toimikunta, pääsihteeristö sekä asiantuntijapaneeli seuraavat ja tarvittaessa tukevat niiden edistymistä. Tavoitteiden aikataulusta raportoidaan vuosittain verkkopalveluun. (Valtioneuvoston kanslia, ei pvm.).

Sitoumuksen laatija asettaa sitoumukselle tavoitteet, mittarit sekä aikataulun. Sitoumukset ovat konkreettisia 5–10 vuoden aikana toteutettavia toimenpiteitä, toimintatapojen muutoksia tai innovatiivisia kokeiluja. Sitoumuksen muotoja ovat erilaiset toimenpidesitoumukset, Green Deal sekä kiertotalouden sitoumukset. (Valtioneuvoston kanslia, ei pvm.)

Green Deal- sopimus toimii ohjauskeinona valtion ja joko elinkeinoelämän tai kunnallishallinnon välillä esimerkiksi silloin, kun EU:n direktiivimuutokset mahdollistavat vapaaehtoisen sopimisen. Green Deal-sopimusten avulla voidaan tehostaa tai täydentää lainsäädäntöä tai asettaa tiukempia tavoitteita ilman lisäsääntelyä. Sitoumus on joustavampi toimintamalli ajankohtaisten tavoitteiden ratkaisemiseksi. (Valtioneuvoston kanslia, ei pvm.)

Turun kaupunki on tehnyt Sitoumus 2050-Green Deal sitoumuksen koskien päästöttömiä työmaita. Sitoumus2050-tavoitteissa on päästöttömien työmaiden Green Deal, jonka päätevuosi on 2030. Turku raportoi alustalla etenemisestään vuosittain välitavoitteista, joiden kautta edetään vuoden 2030 tavoitteeseen. Tällöin kaikki kaupungin tilaamat työmaaurakat (mm. rakennustyömaat, kunnossapitotyömaat), olisivat fossiilittomilla toteutettuja ja vähintään 50 %:ssa käyttövoimana olisi uusiutuva energia, kuten biokaasu, sähkö tai vetyratkaisut. Tietyissä koneluokissa sallittaisiin poikkeukset, jos vaihtoehtoja ei ole markkinoilla tarjolla. Green Deal-tavoitteen lisäksi muita Sitoumus2050:n

tavoitteita ovat Turun Hiilineutraalius vuoteen 2029 mennessä-tavoite sekä jo toteutunut Ekotukiverkoston kattositoumus. (N. Ruuska, henkilökohtainen tiedonanto, 23.2.2026).

5 Tutkimus ja sen tulokset

Tämän luvun tarkoituksena on tuoda esiin tutkimustulokset esitetyistä tutkimuskysymyksistä sekä vastaukset kyselyyni Ekokompassin käytöstä Turun kaupungin yksiköissä. Tutkimustuloksia tuodaan esiin tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen kautta analysoiden, mitä kestävän kehityksen osa-alueita ja mittareita on huomioitu ekologisten, taloudellisten ja sosiaalisten tavoitteiden osalta sekä ehdotuksina, mitä tavoitteita ja mittareita voisi vielä hyödyntää.

5.1 Tutkimuksen toteuttaminen

Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteitä ovat erityisesti kvalitatiivisen aineiston suosiminen, analyysivetoisuus sekä esimerkiksi mitä- ja miten kysymysten painottaminen. Muita ovat esimerkiksi subjektiivisuuden arvostaminen, koska vastauksissa haastateltavat jakavat omaa kokemustaan kysytystä aiheesta. Laadullisen tutkimuksen kohteena on yleensä yhteiskunnallisesti ajankohtainen asia, kuten tässä tutkimuksessa ympäristöjärjestelmät kestävyysmurroksen ajureina. (Tietoarkisto, pvm.)

Kyselylomaketta laadittaessa kysymyssarjojen käyttö on hyödyllistä, kun halutaan selvittää asiakokonaisuuksia. Tämä on myös vastaajalle helpompaa kuin monimutkaisten vaihtoehtojen lukeminen. (Tietoarkisto, ei pvm.)

Kyselylomaketta laadittaessa päätavoitteena on selvittää, miten se auttaa tutkittavan asian ratkaisussa. Asiakokonaisuuksien esilletuomiseksi esitetyt kysymykset tulee suunnitella tarkkaan. Kyselytutkimus on luotettava, kun kysymyksiin pystytään vastamaan johdonmukaisesti saman kaavan mukaan. Tällöin vastauksetkin ovat selkeitä. Tutkimuksen validiteetilla eli pätevyydellä tarkoitetaan, pystytäänkö tutkimusmenetelmällä ratkaisemaan tutkimuksen tavoitetta. Kyselytutkimus toimii määrällisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmänä, ja keskeistä on, että aineisto muutetaan tilastolliseen muotoon. (LaureaShowcase, 2023.)

Turku-konserniin kuuluu noin 70 tytäryhteisöä, joista 24 on nimetty strategisiksi yhteisöiksi. Opinnäytetyön kysely (Kyselylomake 1) lähetettiin kolmelle yksikölle, joilla on käytössään Ekokompassi. Vastaus saatiin kahdesta: osakkuusyhtiö Kaarea Oy:stä ja säätiöstä Forum Marinum -säätiö.

Kyselylomakkeen teemat oli jaoteltu kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti esittämällä avoimia kysymyksiä ekologisten, taloudellisten ja sosiaalisten tavoitteiden mukaisesti. Kyselyyn valikoidut Turun kaupungin yksiköt olivat suorittaneet Ekokompassi-sertifikaatin noin vuotta aikaisemmin, joten käyttökokemuksista ja sen toimimisesta käytännössä pystyttiin jo tutkimaan. Ennen Ekokompassia vastuullisuustyötä oli jo tehty valituissa kaupungin yksiköissä, mutta kuten yksi vastaaja totesi, ”nyt määrätietoisemmin”.

Kyselylomakkeen tavoitteena oli selvittää, mitä vastuullisuuden mittareita on käytössä, muitakin kuin ympäristövuosuuden mittaamiseen tarkoitetut mittarit. Jo itse laki määrittää, että julkishallinnon hankintayksiköiden, kuten valtion, kuntien ja kuntayhtymien viranomaisten, kuten myös muiden kaupungin hankintayksiköiden, tulee kilpailuttaa hankinnat. Se velvoittaa kohtelevaan yrityksiä ja yhteisöjä tasapuolisesti; tarjouskilpailussa on pyrittävä huomioimaan riittävä avoimuus ja syrjimättömyys. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista, 1397/2016).

Lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimusta on sovellettu yksiköiden hankinnoissa, jonka 1. pykälän mukaan hankintayksiköiden on kilpailutettava hankinta ja käyttöoikeussopimuksensa. Näin tehostetaan julkisten varojen käyttöä ja samalla edistetään kestäviä ja laadukkaita hankintoja. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista, 1397/2016). Hankintalain noudattaminen toimii näin yhtenä kestävän kehityksen mittarina.

5.2 Kyselyn tulokset osakkuusyhtiöstä, Kaarea Oy:stä

Kestävän kehityksen 17 tavoitetta jaotellaan niihin asetettujen tavoitteiden mukaisesti joko ekologisiin, taloudellisiin tai sosiaalisiin tavoitteisiin. Tätä

jaottelua on hyödynnetty analysoitaessa vastaajaorganisaation vastauksia kyselyyni. Kysymykset oli jaettu neljään osa-alueeseen: Ekokompassiin liittyvät valinnat ja tausta, Ekokompassin suhde kaupungin muihin ympäristötavoitteisiin, käyttökokemukset ja vaikutukset toimintaan sekä organisaation sosiaalinen ja hallinnollinen vastuu.

Ekokompassi-ympäristöjärjestelmä otettiin käyttöön osakkuusyhtiössä osana strategian mukaista vastuullisuuden kehittämistä, jotta ympäristötyötä voitaisiin kehittää järjestelmällisemmäksi ja mitattavammaksi. Kaiken lähtökohtana oli asiakastytyväisyyden parantaminen.

Ekokompassijärjestelmän teemoja on ollut käytännössä jo aikaisemminkin, mutta osakkuusorganisaatio tahtoi lisätyökaluja tunnistaakseen organisaation suurimmat ympäristövaikutukset ja löytää keinot niiden vähentämiseksi. Ekokompassin avulla ympäristötyö on muuttunut määrätietoisemmaksi henkilöstön omaksuttua käytännöt osaksi päivittäistä tekemistä.

Ekokompassi valikoitui ympäristöjärjestelmäksi suositusten perusteella. Ympäristövastuun osa-alueiden arvioinnin pohjalta rakentamisvaiheessa tunnistettiin ja pisteytettiin toimialojen tärkeimpiä ympäristönäkökohtia ja sidosryhmiä sekä niiden tarpeita ja toiveita ympäristötyön suhteen.

Ympäristötyö tukee ja täydentää osaltaan Turun kaupungin ilmastotyötä, jossa Turku tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2029 mennessä. Ympäristötyö on myös integroitunut osaksi toimintaa; tavoitteet, toimenpiteet ja käytännöt tehtiin sellaisiksi, että kaikki voivat niitä noudattaa. Tähän vaikutti työn koko kartoituksen tekeminen henkilöstön kesken, ainoastaan Ekokompassin perustamisvaiheen määrittelyssä osakkuusyhtiö käytti konsulttia.

Ekokompassi on ollut nyt käytössä vuoden ja ympäristötavoitteiden osalta on edetty suunnitellusti.

5.2.1 Organisaation ekologisen vastuun mittarit

Ekokompassin alkukartoituksessa laaditaan ympäristöohjelma.

Ympäristöohjelman mukaisesti henkilöstöä opastetaan ympäristöystävällisten kemikaalien käytössä ja opastetaan jätteiden lajittelussa ja kierrättämisessä

Näin saatiin tavoitteeksi konkreettisia toimia, kuten kiinteistöpalveluissa korkeamman kierrätysasteen saavuttaminen oikealla lajittelulla sekä puhdistuspalveluissa toimenpiteet puhdistusaineiden käytössä. Kulutuksen seurannalla on pyritty korvaamaan haitallisempia tuotteita vähemmän haitallisilla tuotteilla.

Tavoitteessa koskien kiertotalouden mukaisia ympäristömerkittyjä ja kierrätysmateriaalista valmistettuja tuotteita sekä olemassa olevien materiaalien tehokasta käyttöä ja kierrätystä, toteutuu organisaation ruokapalvelujen tavoitteessa pienentää hankintojen hiilijalanjälkeä. Hiilijalanjälkilaskurilla lasketaan organisaation hiilijalanjälki ja tehdään suunnitelma päästöjen vähentämiseksi, kuten esimerkiksi ruokapalvelujen ruokahävikki.

Ympäristötoimista viestiminen toimii kattona kaikille ympäristötoimille ja onkin osa Ekokompassin kymmentä kriteeriä sertifioimiselle. Tuloksia tulee raportoida ja tavoitteista tulee viestiä julkisesti verkkosivuilla. Tämän osakkuusyhtiö on valinnut yhdeksi ympäristöohjelman kriteeriksi, ja vastuullisuudesta viestitään sekä sisäisesti että ulkoisesti.

5.2.2 Organisaation taloudellisen vastuun mittarit

Kestävän kehityksen taloudellisen vastuun kulmakiviä ovat työ ja talouskasvu, yhteistyö ja kumppanuus sekä kestävän kaupunkirakenteen luominen infrastruktuuria kehittämällä ja vihreään energiaan siirtymisellä.

Henkilöstön osallistumista ja aloitteellisuutta tulee kannustaa työhön sitoutumisella, jolloin työntekijä kokee työnsä merkitykselliseksi. Tavoitteena on side, jolla työntekijä edistää organisaation menestystä ponnistelemalla yhteisten

tavoitteiden eteen. Aktiivinen osallistuminen, aloitteellisuus sekä halu kehittää omaa työtä ja organisaatiota ovat avaimena kaikkien menestykseen. Näitä tavoitteita voidaan mitata työntekijöiden päätöksentekoon osallistamisella sekä kahdensuuntaisilla palautekeskusteluilla luomalla vahva osallistamisen kulttuuri osaksi arkea kehityskeskustelujen lisäksi. (Oppiko, 2025).

Osakkuusyhtiössä panostetaan henkilöstön kouluttamiseen, tarjotaan harjoittelu- ja oppisopimusmahdollisuuksia sekä luodaan aktiivisesti edellytyksiä henkilöstön koulutukseen osallistumiseen. Osakkuusyhtiö pyrkii työllistämään henkilöstön mieluummin suoraan yhtiöönsä kuin välikäsien kautta. Kaiken tavoitteena on luoda turvallinen ja terveellinen työpaikka.

Osakkuusyhtiön eettiset periaatteet koskevat koko henkilöstöä edellyttäen, että yhteistyökumppanit sitoutuvat myös vastuullisuuteen.

Kestävän infrastruktuurin luominen toimii viitekehyksenä monelle muullekin kestäväen kehityksen tavoitteelle. Tässä tavoitteessa myös kaupungin ja osakkuusyhtiön tavoitteet toimivat käsi kädessä, kaupungin tavoitteena olevan kestäväen kaupunkilogistiikan suunnitelman, joka tukee tehokasta ja päästötöntä tavaraliikennettä, mukaisesti. Tärkeänä osana osakkuusyhtiön omaa vastuullisuustyötä, jo ennen Ekokompassin käyttöönottoa, oli logististen ratkaisujen kehittäminen hiilineutraalimpaan suuntaan asiakasvastuullisuuden lähtökohdista. Ekokompassin alkukartoituksen pisteytyskriteerinä on vähäpäästöisten polttoaineiden käyttö, ja Ekokompassin käyttöönotolla tämä tavoite asetettiin osakkuusyhtiön kiinteistöpalveluihin, logistiikan päästöjen vähentämiseen.

5.2.3 Organisaation sosiaalisen ja hallinnollisen vastuun mittarit

YK:n kestäväen kehityksen kaksi ensimmäistä sosiaalista tavoitetta muistuttavat Maslowin tarvehierarkiaa ihmisten fyysisistä perustarpeista; ei köyhyyttä eikä nälkää. (McLeod, 2026.) Kaupungin tavoitteiden suunnittelussa ruokahävikin pienentämiseksi on tehty aktiivisesti työtä palveluntuottajien kanssa, ja ruokapalvelussa tavoitteena on hävikin puolittaminen ja kasvisaterioiden lisäys.

Vuoteen 2030 mennessä pyritään perusruokalistan hiilijalanjäljen pienentämiseen 30 % korvaamalla naudanliha muilla proteiinin lähteillä. (Turun kaupunki, 2025.)

Osakkuusyhtiö jo oli ennen Ekokompassin käyttöönottoa tehnyt huomattavaa ympäristötyötä pienentämällä ruokahävikkiä ja suosimalla hiilijalanjälkeä pienentäviä raaka-aineita. Ekokompassin avulla saatiin tavoitteista tarkemmin mitattavia ja seurattavia. Tavoitteeksi asetettiin ruokapalvelujen ruokahävikin määräksi enintään 8 % valmistetusta ruosta.

Sosiaalinen vastuu kattaa organisaation kaikki sidosryhmät työntekijöistä ja asiakkaista koko toimitusketjuun. Sosiaalisen vastuun mittareissa korostuvat tekijät, kuten työturvallisuus, tasa-arvo, työehdot, työntekijöiden hyvinvointi ja ihmisoikeudet. Mittauksilla henkilöstötyytyväisyydestä, koulutuspäivien määrästä, palkkatasa-arvosta, työtapaturmien määrästä ja auditoinneista saadaan tietoa organisaation toiminnan vaikutuksista ympäristöön. (Ecobio, 2025).

Sosiaalisen ja hallinnollisen vastuut mittarit oli huomioitu sekä osakkuusyhtiön tasolla että yksilötasolla. Erona yksityisen sektorin hankintamenettelyihin, kaupungin osakkuusyhtiön hankintatoimet ovat lain julkisista hankinnoista ja käyttöoikeuksista piirissä. Laissa korostuu tarjouskilpailujen avoimuus ja osallistujien tasapuolinen kohtelu sekä syrjimättömyys.

Myös muut vastuullisuuden mittarit olivat osakkuusyhtiössä huomioitu kestävän kehityksen sosiaalisen tavoitteen 16 rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto mukaisesti:

Osakkuusyhtiön

- tietoturvassa seurataan säännöllisesti mm. hälytysmääriä, epäilyttävien ja haitallisten tapahtumien määriä ja tietoturvan turvallisuustilannetta
- sisäinen valvonta ja riskienhallinta on dokumentoitu, ja sillä on säännöllinen arviointiprosessi toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi

- käytössä on sisäinen ilmoituskanava, joka täyttää ilmoittajansuojelulain vaatimukset

Henkilöstön mittareina

- On sitouduttu osallistavaan henkilöstöyhteistyöhön ja työsuojeluun
- On työhyvinvoinnin seuranta, esimerkiksi henkilöstökyselyin ja työpaikkaselvityksin. Mittareina käytetään tapaturmataajuutta, tapaturmaesiintyvyyttä, sairaspoissaolojen määrää % sekä työntekijäkokemuksen mittarilla (eNPS)
- työntekijöitä on kannustettu tekemään havaintoja vaaranpaikoista

5.3 Kyselyn tulokset säätiöstä Forum Marinum -säätiö

Ekokompassi päätettiin ottaa käyttöön osana säätiön uutta strategiaa sekä yhteistyön tuloksena toisen yksikön kanssa, jossa kannustettiin hankkimaan ympäristösertifikaatti. Juuri Ekokompassi valikoitui muista sertifikaateista vertailuanalyysin perusteella sekä myös muiden museoiden suositusten perusteella. Siksi muita vaihtoehtoja ympäristötyölle ei harkittu.

Säätiön Ekokompassi-ympäristötyö sekä Turun kaupungin ilmastotavoitteet täydentävät toisiaan. Ekokompassin kriteerit valittiin osaksi toimialakohtaiseksi, kuten museon kävijöiden liikkumistavat, mutta muuten tavoitteet ympäristötyön suhteen tunnetaan vahvasti tukevan Turun kaupungin hiilineutraaliustavoitetta vuoteen 2029 mennessä.

Vaikka Ekokompassi koetaan tärkeäksi osaksi ympäristötyötä, sen muodostaessa ”raamit ympäristötyölle”, itse järjestelmän käyttö ei tuntunut kovin selkeältä päivittäisessä toiminnassa. Säätiö onkin luonut itselleen rinnakkaisjärjestelmän, jonka kautta koordinoidaan ympäristötoimia. Varsinaisia lisäresursseja ei ole tarvittu, mutta katsottiin tarpeelliseksi perustaa työryhmä käytännön toimien seuraamiseksi.

Kuten kaupungin ilmastotoimet, myös Ekokompassi nähdään tärkeänä työkaluna jo aloitettujen ympäristötoimien integroimisessa. Käyttöä aiotaan ehdottomasti jatkaa tulevaisuudessa.

5.3.1 Organisaation ekologisen vastuun mittarit

Ekologiset tavoitteet ovat itse asiassa koko planetaarisen hyvinvointimme mittareita vastuullisen kuluttamisen, ilmastotekojen, maanpäällisen- ja vedenalaisen elämän turvaamisen sekä kaikille puhtaan veden ja sanitaation varmistamisessa. Pääasiallisina mittareina toimivat hiilijalanjäljen laskeminen sekä materiaalivirtojen kulutus- ja kierrätysaste.

Säätiössä oli tehty jo ennen Ekokompassia investointeja kestävimpiin ratkaisuihin, kuten energiatehokkuuden lisäämiseen. Lisäksi museon näyttelytyössä oli painotettu materiaalivalinnoissa mahdollisimman vähän ympäristöä kuormittavia vaihtoehtoja.

Ekokompassin tavoitteet säätiössä ovatkin pääasiassa ympäristövastuun mukaisia, kuten kestävämmät hankinnat ja materiaalien kierrätys, kemikaalien turvallinen ja lainmukainen käsittely, energiatehokkuuden lisääminen ja jätteiden tehokas ja turvallinen käsittely.

Ympäristötoimista viestiminen toimii kattona kaikille ympäristötoimille ja onkin osa Ekokompassin kymmentä kriteeriä sertifioimiselle. Tuloksia tulee raportoida ja tavoitteista tulee viestiä julkisesti verkkosivuilla. Vastuullisuudesta ja vastuullisuusteosta viestiminen oli valittu Ekokompassin ympäristöohjelmaan yhdeksi tärkeäksi osa-alueeksi.

5.3.2 Organisaation taloudellisen vastuun mittarit

Säätiön Ekokompassin kriteeri kävijöiden kestävimpiin liikkumistapoihin, kuten saapumiseen tiloihin, täydentää Turun kaupungin omia ilmastotavoitteita

joukkoliikenteen, kävely- ja pyöräilyreittien kehittämisessä esimerkiksi asutuksen kaavoittamisella joukkoliikenteen pääreittien varsille.

5.3.3 Organisaation sosiaalisen ja hallinnollisen vastuun mittarit

Sosiaalisen vastuun keskeisin tavoite on tuoda esiin organisaation toiminnan vaikutukset ihmisiin. (Ecobio, 2025). Säätiöllä on henkilöstölle työhyvinvoinnin mittareita ja työntekijöitä kehoitetaan aktiivisesti osallistumaan koulutuksiin. Kaupungin ilmastotoimien lisäksi säätiö on mukana EU-rahoitteisessa hankkeessa, joissa kartoitetaan alan ammattilaisten osaamista ja tietoa kestävyyskysymyksistä ja tulosten pohjalta kehitetään käytännön työkaluja kestävyuden ja eettisyyden arvioimiseksi kulttuurialalla.

5.3.4 Tulosten analysointi

Tutkimuksen tavoitteena oli saada selville vastaukset tutkimuskysymyksiin, millaisia kevennettyjä ympäristöjärjestelmiä Suomessa käytetään sekä miten Turun kaupunki hyödyntää ilmastotavoitteissaan ympäristönhallintajärjestelmiä.

Tutkimuksen taustakartoituksena on selvitetty, millaisia ympäristöjärjestelmiä Suomessa käytetään ja miksi markkinoiden rakenne kevennettyjen ympäristönhallintajärjestelmien osalta rajoittuu nykyisin vain kahteen suurimpaan ympäristösertifikaattien tarjoajaan. Ympäristöjärjestöjen kestävä kehityksen kriteerit ympäristösertifikaateille sekä kokemusperäinen asiantuntemus on erittäin kilpailukykyinen vaihtoehto viranomaisten kehittämiin ympäristöjärjestelmiin. Yhteistyössä ympäristöjärjestöjen kautta saadaan myös järjestön brändi käyttöön viestintään sekä tuetaan samalla luonnonsuojelutyötä.

Riippuen ilmastotavoitteen tarkoituksesta, Turun kaupunki hyödyntää monipuolisesti ympäristönhallintajärjestelmiä kuten ISO 14001-standardi, Sitoumus2050 sekä Ekokompassi.

Käytännössä Ekokompassi on kunta- ja kaupunkitasolla mahdollisesti ainoa ympäristöjärjestöjen sertifikaatti; WWF Green Office on käytössä useimmiten suuremmissa asiantuntijaorganisaatioissa, joissa on jo valmiiksi asiantuntijoita esimerkiksi laatujohtamisessa. Muilta kaupunki- ja kuntatasolta saatujen suositusten perusteella molempiin organisaatioihin rantautunut Ekokompassi on osoittautunut toimivaksi ympäristötyökaluksi.

Vastaajat toimivat Ekokompassin kriteerien mukaisesti yksiköiden Ekokompassi-yhteyshenkilöinä. Ekokompassi koettiin toimivaksi ympäristöjärjestelmäksi, mutta sen integroiminen osaksi päivittäisiä toimintoja oli sujuvaa toisessa organisaatiossa, mutta toisessa koettiin sen toimivan enemmän raportointijärjestelmänä. Toinen vastaajista kertoi sen toiminnan olevan vaivatonta, mutta toinen vastaaja kertoi henkilöstön luoneen rinnakkaisjärjestelmän Ekokompassin käytön kriteerien toteutumiseksi.

Organisaation vastaukset ekologisen vastuun mittareista

Kyselyn vastauksissa korostuivat vastuullisen viestinnän, jätteiden kierrätyksen sekä vastuullisten hankintojen tärkeys osana kaupungin kestävän kehityksen strategiaa. Molemmat organisaatiot tunsivat vahvasti olevansa mukana kaupungin hiilineutraaliustavoitteessa, kuten toinen vastaajista totesi ”kaupungin olevan mukana sekä paikallisesti että kansainvälisesti toteuttamassa kestäviä ilmastoratkaisuja”.

Organisaation vastaukset taloudellisen vastuun mittareista

Vaikka vastaajien toimialat olivat täysin erilaiset, mukaan valitut Ekokompassi-kriteerit olivat hyvin samankaltaisia. Pääpaino tavoitteissa oli ympäristötyössä sekä vastuullisuuden toimien viestimisessä. Molemmat vastaajat olivat valinneet mukaan myös toimialakohtaisia kriteerejä, joka ovat mukana myös kaupungin kestävän kehityksen tavoitteissa

Organisaation vastaukset sosiaalisen vastuun mittareista

Molemmissa organisaatioissa vastuullisuus nähtiin muunakin kuin ympäristötyönä, työhyvinvointimittareiden lisäksi tärkeänä nähtiin

vastuullisuuden ylläpitäminen kouluttautumalla ja uusien toimialankohtaisten työkalujen kehittämisellä.

6 Johtopäätökset ja pohdinnat

Ilmastokriisin aiheuttamiin muutoksiin joutuvat ottamaan kantaa kaikki yhteiskunnan tasot ja alat, koska ilmastokriisi vaikuttaa jokaiseen yhteiskunnan organisaatioon. Ilmiönä ainutlaatuisen, usein jopa pirulliseksi tai viheliäiseksi (wicked problem) siitä tekee sen laajuus, sen etenemiseen liittyvät epävarmuudet sekä seuraukset, jotka sijoittuvat tulevaisuuteen. (Eräranta & Penttilä, 2021, s. 29.)

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa tällä hetkellä yleisimmät ympäristönhallintajärjestelmät sekä tuoda ne käytäntöön kuntatasolla. YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ovat pitkälti myös ympäristönhallintajärjestelmien ekologisia tavoitteita, joten tuomalla ne esiin toimialakohtaisesti tutkittavien yksiköiden tavoitteissa saatiin kattava kokonaiskuva Ekokompassin hyödyistä. Monet käsitteet, kuten hiilineutraalius, vapaaehtoiset päästökaupat ja julkisen hallinnon kestävyysmurroksen teemat voisivat muuten olla vaikeasti hahmotettavissa, mutta tutkimus tuo ne käytännön valoon.

Tutkimus tuo selkeän kuvan kestävän kehityksen tavoitteista ruohonjuuritasolla yksiköiden käytännön toimissa. Tutkimuksessa tuli myös esiin, kuinka hyvin vastaajat olivat sitoutuneet vastuullisuuden tavoitteisiin. Niitä ei nähdä enää pelkästään lisätoimena, vaan lisäarvoa tuottavana osana jokapäiväistä tekemistä.

6.1 Tulosten vaikuttavuuden arviointi

Tulosten vaikuttavuuden arvioinnilla mitataan niiden muutosta. Ekokompassi työkaluna sisältää toimenpiteiden kirjaamisen lisäksi myös niiden vaikutuksien seurannan ja arvioinnin. Jatkotutkimuksena voisi yksiköissä selvittää

- Molemmissa yksiköissä, onko materiaalien kierrätys ja uudelleenkäyttö lisääntynyt tai vähentykö jätteiden määrä?

- Onko kestävämmän liikkumisen ansioista, kuten museoon saapuvien julkisen liikenteen käyttö sekä kestävämmät liikkumismuodot aikaansaaneet Co2 päästöjen vähenemistä?
- Kuinka paljon energiankulutus on vähentynyt, onko siirrytty uusiutuviin energianlähteisiin? (Opetushallitus, 2020).
- kuinka moneen muuhun yksikköön Ekokompassi on otettu käyttöön Turun kaupungin yksiköissä.

6.2 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi

Sain kyselyyni aikataulullisista syistä kaksi vastausta, lähetettyjä kyselyjä oli kolme.

Ekokompassi on käytössä myös muissa Suomen suurimmissa kaupungeissa, vertailut kunta- ja kaupunkitasolla olisivat tuoneet kattavamman näkökulman Ekokompassin toiminnasta.

Aiemmin todettiin kyselytutkimuksen olevan luotettava, jos kysymyksiin on vastattu johdonmukaisesti ja saadaan selkeitä vastauksia. Kyselyyn saadut vastaukset olivat selkeitä, johdonmukaisia ja yksiselitteisiä ilman tulkinnanvaraa.

Tutkimus on pätevä, jos tutkimuksen tavoitteet pystytään ratkaisemaan valitulla tutkimusmenetelmällä. Kyselylomakkeeseen saadut vastaukset yksiköiden ympäristöhallinnan tavoitteista vastasivat Ekokompassin sivuilla olevia kriteereitä ympäristöhallintaan.

Lähteet

EcoChange. (2022). Ympäristöjärjestelmät: EcoStart.

<https://www.ecochange.fi/en/ymparistojarjestelmat/#:~:text=EcoStart,to%20receive%20an%20EcoStart%20certificate>

European Commission. (2005). EMAS register. https://green-forum.ec.europa.eu/green-business/emas/about-emas/emas-statistics-and-graphs_en

European Commission. (2007). EMAS Easy. https://green-forum.ec.europa.eu/publications/emas-easy_en

European Commission. (ei pvm.). EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) [https://green-forum.ec.europa.eu/green-business/emas_en#:~:text=EMAS%20\(Eco%2DManagement%20and%20Audit,towards%20a%20more%20sustainable%20future](https://green-forum.ec.europa.eu/green-business/emas_en#:~:text=EMAS%20(Eco%2DManagement%20and%20Audit,towards%20a%20more%20sustainable%20future)

Ekokompassi. (2025). Ekokompassin ympäristöjärjestelmä uudistuu – yritysten ympäristötyöstä entistä vaikuttavampaa. <https://ekokompassi.fi/ekokompassin-ymparistojarjestelma-uudistuu-yritysten-ymparistotyosta-entista-vaikuttavampaa/#:~:text=Ekokompassin%20ymp%C3%A4rist%C3%B6j%C3%A4rjestelm%C3%A4%20uudistuu%20%E2%80%93%20yritysten%20ymp%C3%A4rist%C3%B6ty%C3%B6st%C3%A4%20entist%C3%A4%20vaikuttavampaa,-29.01.2025>

Ekokompassi. (ei pvm.). Asiakkaamme.

https://ekokompassi.fi/asiakkaamme/?_gl=1*wnixrc*_up*MQ..*_gs*MQ..&gclid=CjwKCAiAkVDMBhBMEiwAnUA9BbPjX8jCpjYApJf1y3MYWIAvznyV41WEGDLAh0O0ayJvLYzM91E-IBoC3bQQAvD_BwE&gbraid=0AAAAACZdp010px1aavSXOxs4ppa1RuwV

Ekokompassi. (ei pvm.). Ympäristöjärjestelmän rakentaminen.

<https://ekokompassi.fi/ymparistojarjestelma/ymparistojarjestelman-rakentaminen/>

Ekokompassi (ei pvm.). Yritys. <https://ekokompassi.fi/yritys/>

Ekokompassi. (ei pvm.). Pikaopas ympäristötyöhön [PDF]. Suomen luonnonsuojeluliitto.

Finnwatch. (2021). Anekauppa vai ilmastotekoja.

https://finnwatch.org/fi/julkaisut/aneakauppaa-vai-ilmastotekoja_2021

Greenstep. (2026). Hiilijalanjälki ja LCA.

<https://greenstep.fi/vastuullisuuspalvelut/hiilijalanjalki-ja-lca>

Greenstep. (2024). Luontojalanjälki – mitä siitä tulisi tietää?

<https://greenstep.fi/artikkelit/luontojalanjalki-mita-siita-tulisi-tietaa>

Heinonen, V., & Kiiski-Kataja, E. (2026). Kohti uutta yhteiskuntasopimusta. Sitra.

<https://www.sitra.fi/blogit/kohti-uutta-yhteiskuntasopimusta/>

Helsingin seudun ympäristöpalvelut. (ei pvm.). Ekotukitoiminta.

<https://ilmastoinfo.hsy.fi/verkkokurssit/ekotukitoiminta/>

Helsingin kaupunki. (2021). Liite: HSY:n vesihuollon alueella vettä 95 miljoonaa... [PDF].

https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunginvaltuusto/Suomi/Paatos/2021/Keha_2021-06-16_Kvsto_11_Pk/FA266CFB-C852-C137-9563-79AD98700000/Liite.pdf#:~:text=HSY:n%20vesihuollon%20alueella%20vett%C3%A4%2095%20miljoonaa&text=Ekokompassin%20hallinnointi%20ja%20tavaramerkki%20siirrettiin%20vuonna%202018%20Suomen%20Luon%2D

Jyväskylän yliopisto, Agora Center. (2007). Opas innovaation hyödyntämiseen [PDF]. [https://www.mit.jyu.fi/agora-](https://www.mit.jyu.fi/agora-center/innokeha/ccc/cc/OPAS_INNOVAATION_HYODYNTAMISEEN.pdf)

[center/innokeha/ccc/cc/OPAS_INNOVAATION_HYODYNTAMISEEN.pdf](https://www.mit.jyu.fi/agora-center/innokeha/ccc/cc/OPAS_INNOVAATION_HYODYNTAMISEEN.pdf)

Jyväskylän yliopisto. (2024). Ekologisen kompensaation perusteet lv. 25–26:

1.1 Mitä on ekologinen kompensaatio? JYU Online Courses. [Ekologisen kompensaation perusteet lv. 25-26: 1.1. Mitä on ekologinen kompensaatio? | JYU Online Courses](#)

Jyväskylän yliopisto. (2024). Johdatus planetaariseen hyvinvointiin lv. 25–26: 5.5. Kuinka järjestelmänmuutos tehdään? JYU Online Courses. [Johdatus planetaariseen hyvinvointiin lv.25-26: 5.5. Kuinka järjestelmänmuutos tehdään? | JYU Online Courses](#)

Jyväskylän yliopisto. (2024). Reittejä planetaariseen hyvinvointiin lv. 25–26: 1.1 Mikä kestävyysmurros? JYU Online Courses. [Reittejä planetaariseen hyvinvointiin lv. 25-26: 1.1 Mikä kestävyysmurros? | JYU Online Courses](#)

Karppinen, R. (2022). Päästöjen laskenta vai hiilijalanjälki – onko termillä väliä? <https://tofutur.fi/paastojen-laskenta-vai-hiilijalanjalki>

Kuntaliitto. (2026). Kestävä kehitys. <https://www.kuntaliitto.fi/kuntajohtaminen-ja-digitalisaatio/kestava-kehitys>

Laatupankki. (2026). Ympäristöjärjestelmän vaatimukset. [Ympäristöjärjestelmä ISO 14001 vaatimukset - Laatupankki](#)

Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016). [https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2016/1397#OTO_OT0_OT0_OT0](https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2016/1397#OTO_OT0_OT0)

Laurea Showcase. (2023). Miten toteuttaa kyselytutkimus AMK-opinnäytetyössä? Laurea Showcase. <https://showcase.laurea.fi/opiskelijablogit/opinnaytetyot/2023/miten-toteuttaa-kyselytutkimus-amk-opinnaytetyossa/>

Mannila, M. (2025). Mikä ihmeen vastuullisuusraportointi? SeAMK-verkkolehti. <https://lehti.seamk.fi/verkkolehti/mika-ihmeen-vastuullisuusraportointi/>

McLeod, S. (2026). Maslow's hierarchy of needs. Simply Psychology. <https://www.simplypsychology.org/maslow.html>

Mäkelä, R.-M., Tähkäpää, O., & Vahti, J. (2025). Ennakointikatsaus: Turvallisuusympäristön murros (2. uudistettu laitos). Sitra https://www.sitra.fi/wp-content/uploads/2024/12/Ennakointikatsaus_turvallisuus_FI_10_2025.pdf

Opetushallitus. (2020). Hyvän mitta: Yksinkertaiset työkalut vaikuttavuuden arviointiin.

<https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Hyvan%20Mitta%20yksinkertaiset%20tyokalut%20vaikuttavuuden%20arviointiin.pdf>

Oppiko Oy. (2025). Työntekijöiden sitoutuminen.

<https://www.oppiko.fi/artikkelit/1107#:~:text=Ty%C3%B6ntekij%C3%B6iden%20sitoutuminen%20on%20tila%2C%20jossa,aitoa%20halua%20edist%C3%A4%C3%A4%20yrityksen%20menestyst%C3%A4.>

Raikas, T. T. (2026). Ympäristöjärjestöjen asema yhteiskunnallisen ja oikeudellisen muutoksen ilmentäjänä [Väitöskirja, Vaasan yliopisto]. Osuva.

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-395-246-1>

Salminen, H., Tapaninaho, R., & Kujala, J. (2025). Sidosryhmät, vastuullisuus, kiertotalous ja kestävä kehitys liiketoiminnassa. Hallinnon Tutkimus, 3/25.

[doi:10.37450/ht.142667](https://doi.org/10.37450/ht.142667)

Suomen ympäristökeskus. (2022). Ympäristöjärjestelmät ja johtaminen.

<https://www.ymparisto.fi/fi/ymparistoaiheet/kestava-kierto-ja-biotalous/kestava-tuotanto/ymparistojarjestelmat-ja-johtaminen>

Tietoarkisto. (ei pvm.). Kyselylomakkeen laatiminen.

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/kyselylomake/laatiminen/>

Tietoarkisto. (ei pvm.). Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet.

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/mita-on-laadullinen-tutkimus/laadullisen-tutkimuksen-ominaispiirteet/>

Turun kaupunki. (2025). Turun kaupungin ilmastoraportti 2024.

<https://www.turku.fi/sites/default/files/document/turun-kaupungin-ilmastoraportti-2024.pdf>

Turun kaupunki. (2022). Turun ilmastosuunnitelma 2029.

<https://www.turku.fi/sites/default/files/document/turun-ilmastosuunnitelma-2029.pdf>

Turun kaupunki. (2025). Turun kaupungin VLR-raportti 2025.

<https://www.turku.fi/sites/default/files/document/turun-kaupungin-vlr-raportti-2025-fi-verkko.pdf>

Työ- ja elinkeinoministeriö. (ei pvm.). Vastuullisuusraportointi.

<https://tem.fi/vastuullisuusraportointi>

Ulkoministeriö. (2020). Agenda 2030 – kestävän kehityksen tavoitteet.

<https://um.fi/agenda-2030-kestavan-kehityksen-tavoitteet#%EF%BB%BFMit%C3%A4%20tavoitellaan>

United Nations Development Programme. (ei pvm.). Materiaalipankki.

[Materiaalipankki | United Nations Development Programme](#)

Valtioneuvoston kanslia. (ei pvm.). Tietoa Green Dealista.

<https://sitoumus2050.fi/tietoa-green-dealista#/>

Valtioneuvoston kanslia. (ei pvm.). Kestävä kehitys ja Agenda2030.

<https://kestavakehitys.fi/kestava-kehitys-ja-agenda2030>

Valtioneuvoston kanslia. (ei pvm.). Sitoumus2050. <https://sitoumus2050.fi/koti#/>

Vartiainen, P., Raisio, H., Lundström, N., & Niskanen, V.-P. (2020). Katsaus valtion ohjaustoiminnan kehitykseen: Fokuksessa governance- ja kompleksisuuskirjallisuus. Valtioneuvosto.

<https://tietokayttoon.fi/documents/1927382/2158283/Katsaus+valtion+ohjaustoiminnan+kehitykseen.pdf>

Ympäristöministeriö. (2023). Mitä on kestävä kehitys. <https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>

Ympäristöministeriö. (ei pvm.). Suomen IUCN-komitea. <https://ym.fi/en/iucn-national-committee-of-finland#:~:text=The%20International%20Union%20for%20Conservation,the%20Ministry%20of%20the%20Environment>

<https://ym.fi/en/iucn-national-committee-of-finland#:~:text=The%20International%20Union%20for%20Conservation,the%20Ministry%20of%20the%20Environment>

WWF Green Office. (ei pvm.) Mikä Green Office. <https://wwf.fi/greenoffice/mika-green-office/>

WWF Green Office. (2022). WWF Green Office 20 vuotta – näin ympäristöjärjestelmä on kehittynyt. <https://wwf.fi/greenoffice/tarina/wwf-green-office-20-vuotta-nain-ymparistojarjestelma-on-kehittynyt/>

WWF Green Office. (2024). WWF Green Office -vuosiraportti 2024. https://start.arcada.fi/system/files/media/file/2024-09/WWF%20Green%20Office%20-vuosiraportti%202024_final.pdf

Liite 1 Kyselylomake

Toimitte yhtenä Turun kaupungin ilmastotyön sopimuskumppanina, ja kysyisin opinnäytetyötäni varten Ekokompassin käytöstä toiminnassanne:

Ekokompassiin liittyvät valinnat ja tausta

- Mitkä ympäristötavoitteet olette valinneet Ekokompassin pisteytyskriteereiksi?
- Kenen aloitteesta päätitte ottaa Ekokompassin käyttöön?
- Tarkastelitteko tuolloin muita vaihtoehtoja, kuten Green Office - ympäristöjärjestelmää tai Sitoumus2050 toimintaa?

Ekokompassin suhde kaupungin muihin ympäristötavoitteisiin

- Miten Ekokompassi mielestänne tukee tai täydentää Turun kaupungin muita ympäristötavoitteita?
- Oliko teillä ympäristötavoitteita jo ennen Ekokompassin käyttöönottoa?
- Onko Ekokompassin tavoitteissa mielestänne päällekkäisyyksiä muiden kaupungin ympäristöohjelmien kanssa?

Käyttökokemukset ja vaikutukset toimintaan

- Miten koette Ekokompassi-järjestelmän käytön arjessa?
- Onko järjestelmä integroitunut osaksi normaalia toimintaa vai vaatinut lisäresursseja?
- Oletteko edenneet Ekokompassiin kirjattujen tavoitteiden saavuttamisessa suunnitellusti?
- Aiotteko jatkaa Ekokompassin käyttöä tulevaisuudessa?

Sosiaalinen ja hallinnollinen vastuu

- Teettekö Ekokompassin lisäksi muuta vastuullisuustyötä sosiaalisen ja hallinnollisen vastuun näkökulmista?

- Käyttekö esimerkiksi työhyvinvoinnin mittareita, henkilöstökoulutuksia, hyvän hallintotavan mittareita (kuten Code of Conduct), hankintojen avoimuuden seurantaan tai tietoturvan mittareita?